

Τι είναι κοινωνικοποίηση;

- ▶ Είναι η διαδικασία με την οποία τα άτομα ως μέλη μιας κοινωνίας μαθαίνουν τις κοινωνικές αξίες και τους κοινωνικούς κανόνες της συγκεκριμένης κοινωνίας
- ▶ Είναι ο τρόπος με τον οποίο το άτομο ενσωματώνεται στην κοινωνία του και εντάσσεται στην κουλτούρα του
- ▶ Μέσω της κοινωνικοποίησης, το κάθε άτομο αποκτά την κοινωνική εμπροσθία που του μεταβιβάζεται.

Γιατί είναι τόσο σημαντική διαδικασία;

- ▶ Γιατί εξασφαλίζει την ομαλή ένταξη του κάθε ατόμου στην κοινωνία. Το κάθε άτομο μαθαίνει να συμπεριφέρεται σε κάθε περίπτωση ανάλογα με την κοινωνική του θέση
- ▶ Γιατί διατηρεί την κοινωνική συνοχή και την ομαλή (εύρυθμη) λειτουργία της κάθε κοινωνίας (του ισχύοντος δηλαδή κοινωνικού συστήματος)

ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- ▶ από κοινωνία σε κοινωνία
π.χ. η αρχαία Αθήνα διαπαιδαγωγούσε αυτόνοφα άτομα, ενώ η βυζαντινή κοινωνία κοινωνικοποιούσε τους νέους με στόχο την υποταγή τους στο κράτος
- ▶ από εποχή σε εποχή
π.χ. την εποχή της Τουρκοκρατίας έπαιδας θα διαπιστώσουμε ότι γινόταν γάμοι σε μικρή ηλικία για λόγους οικονομικούς (συνέκωση περιουσιών), πράγμα που σήμερα δε γίνεται, γιατί η κοινωνική και οικονομική οργάνωση δεν απαιτεί τέτοιου

ΕΙΔΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ

- ▶ από κοινωνική ομάδα σε κοινωνική ομάδα
π.χ. οι αλλοδαποί που ζουν και εργάζονται στη χώρα μας κοινωνικοποιούνται με βάση τους κανόνες της ελληνικής κοινωνίας, αλλά διατηρούν ταυτόχρονα και μεταβιβάζουν τα ιδιαίτερα πολιτισμικά τους στοιχεία στα παιδιά τους (γλώσσα, θρησκεία κτλ)

ΔΙΑΡΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- ▶ Το άτομο σε όλη τη διάρκεια της ζωής του εντάσσεται συνεχώς σε θεσμούς και ομάδες.
Το άτομο π.χ. ως μαθητής, βρεθεί ως εργαζόμενος, αργότερα ως μηκυβένος συνταξιούχος, θα πρέπει να μαθαίνει διαρκώς νέους ρόλους και τρόπους συμπεριφοράς, που θα το βοηθούν να προσαρμοστεί στις συνθήκες των κοινωνικών θεσμών στους οποίους θα εντάσσεται.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΠΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗΣ

- ▶ Η κοινωνικοποίηση αποτελεί διαδικασία αλληλεπίδρασης ανάμεσα στην κοινωνία και το άτομο. Η κοινωνία μέσα από τις αξίες και τους κανόνες εμπνέει το άτομο. Με τη σειρά της, δέχεται κι αυτή επιρροές-επιδράσεις από τις συμπεριφορές και τις πρωτοβουλίες του ατόμου.
- ▶ Με την κοινωνικοποίηση το άτομο «καταπιέζει» κάποιες από τις επιθυμίες του, για να φιλορέσει να υπάρξει κοινωνική ζωή. Ταυτόχρονα όμως, γίνεται μέρος ενός συνόλου με το οποίο μοιράζεται κοινές πεποιθήσεις, γλώσσα, ιστορία και παράδοση. Αποκτά την αίσθηση του «εμείς».

Φορείς Κοινωνικοποίησης

- ΒΑΣΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ:**
- Οικογένεια
 - Σχολείο
 - Θρησκεία
 - Ήρωτες

- ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΝΤΕΣ ΦΟΡΕΙΣ**
- Μ.Η.Ε.
 - Ομάδες συνομηθικών
 - Γείτονες
 - Εργασιακό περιβάλλον.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

- ▶ Ο πρώτος φορέας κοινωνικοποίησης του ατόμου, είναι η οικογένεια, γιατί αναλαμβάνει το ατόμο από τη γέννηση του διαδραματίζοντας σημαντικό ρόλο σε όλη τη διάρκεια της ζωής του (πρωτογενής φορέας)
- ▶ Στο πλαίσιο των οικογενειακών σχέσεων το άτομο μαθαίνει τι είναι αποδεκτό και τι όχι ταυτίζεται με ανθρώπους του περιβάλλοντός του, αποκτά την ικανότητα να δημιουργεί σχέσεις και τελικά, συχρότε την προσωπικότητά του.

ΣΧΟΛΕΙΟ

- ▶ Το σχολείο αποτελεί το δευτερογενή φορέα κοινωνικοποίησης αφού το παιδί μεταβαίνει από το οικογενειακό στο σχολικό περιβάλλον.
- ▶ Στη νεώτερη κοινωνία το σχολείο αποσπασί βασικές λειτουργίες από την οικογένεια ή άλλους παραδοσιακούς / προ-νεωτερικούς θεσμούς όπως η γειτονιά ή η εκκλησία κλπ.

ΘΡΗΣΚΕΙΑ

- ▶ Τα θρησκευτικά μύθη και έθιμα αποτελούν ένα

από τα στοιχεία του πολιτισμού κάθε κοινωνίας. Περιλαμβάνουν αξίες και πρότυπα συμπεριφοράς που επηρεάζουν τους κοινωνικούς κανόνες, άρα και το περιεχόμενο της κοινωνικοποίησης. Η θρησκεία επιδρά στον τρόπο που το άτομο βλέπει τον κόσμο και τη ζωή (στην κοσμοθεωρία του).

ΚΡΑΤΟΣ

- ▶ Το σύγχρονο κράτος επηρεάζει με τις αποφάσεις του το σύνολο σχεδόν της κοινωνικής ζωής.
- ▶ Οι νόμοι που θεσπίζεται επιδρούν στην οικογένεια (π.χ. ζητήματα γονιμής κέρμης, κακοποίηση παιδιών, κληρονομικά), στην εκπαίδευση (οργάνωση και λειτουργία εκπαιδευτικού συστήματος), στην εθιμολογία, στην οικονομία, στην πολιτική. Με αυτόν τον τρόπο επεμβαίνει καθοριστικά στη διαδικασία της κοινωνικοποίησης που ασκούν όλοι οι φορείς.

ΠΑΡΕΕΣ ΣΥΝΟΙΚΗΤΙΚΩΝ

- ▶ Οι παρές των συνοικητικών αποτελούν μαζί με τη γειτονιά, τους κοινωτικούς σχεδόν άτυπους αλλά εξαιρετικά σημαντικούς φορείς κοινωνικοποίησης.
- ▶ Μέσα από τις παρές, το παιδί κάνει τις πρώτες του προσπάθειες να δημιουργήσει έναν κόσμο όπου δεν θα υπάρχει ο αυστηρός έλεγχος των «μεγάλων», η συμπεριφορά του οργανώνεται και αποκτά κοινωνικό χαρακτήρα, δοκιμάζει νέες εμπειρίες, κοινές με τους φίλους του και πιθανόν διαφορετικές από τα πρότυπα της οικογένειας και του σχολείου. Τα παιδιά διαφοροποιούνται για νέα αντίληψη του «ελεύθρου», μέσα από το παιχνίδι και τη συνασφαγή, μαθαίνουν να ανταγωνίζονται

και να συμβιβάζονται, να υπολογίζουν τους αλλούς, να «παιζουν» σύμφωνα με τους κανόνες, να βιώνουν υποχρεώσεις και δικαιώματα, θέσεις και ρόλους, διαμορφώνοντας την προσωπικότητά τους.

ΜΜΕ

► Τα ΜΜΕ (τύπος, βιβλία, ραδιόφωνο, τηλεόραση, κινηματογράφος, διαδικτυο) είναι σημαντικοί φορείς κοινωνικοποίησης. Η κοινωνικοποίηση δεν αποτελεί φανερά λειτουργία τους, όπως η επίρροή τους στο άτομο αναπτύχθηκε κυρίως μετά την παγκόσμια επέκταση της τηλεοπτικής εικόνας και την έκρηξη της τεχνολογίας των επικοινωνιών, στον 20^ο αιώνα.

► Σε αντίθεση με τους άλλους φορείς, τα ΜΜΕ λειτουργούν:

- α) απρόσωπα, εφόσον μεταδίδουν το ίδιο μήνυμα σε ένα μεγάλο κοινό, χωρίς διαφοροποίηση φύλου, ηλικίας, μορφωσης, γι' αυτό εφέλλου λέγονται μάζικα.
- β) έμμεσα γιατί στη μετάδοση του μηνύματος παρεμβαίνει το «μέσο» (έντυπο, ραδιόφωνο, τηλεόραση), στη διαμόρφωση του μηνύματος.

► Οι βασικοί φορείς είχαν σαν σκοπό τους τη μεθοδική και συστηματική μετάδοση αξιών, κανόνων και γενικά όσων των στοιχείων της κυρίαρχης κουλτούρας (το σχολείο π.χ. αναλαμβάνει το ρόλο διαπαιδαγωγικής, ενώ σε παλαιότερες κοινωνίες υπήρχε ο θεσμός της μαθητείας)

► Οι δευτερεύοντες φορείς απλώς μεταδίδουν μηνύματα και επιβάλλουν πρότυπα στα άτομα-μέλη.